

Plymouth, Pa., 16 Kovo.

Reikalas uždėjimo Emigrantų namo kas sykis, kaip mato ma iš mus laikraszečių, pradeda žymiau krutėti paskutiniame laike. „Garsas“ N. 10 buvo padavęs, kad pinigų yra sudėta jau (nor žinoma dar tie pinigai yra išdalies rankose prizadėtojų, ne esant tam tikro komiteto) \$ 226,01; Prie tu bet verta dar priskaityti \$ 62 ką yra padavus „Lietuva“ N. 10; taip-gi \$ 27,80 ką buvo padūta pereitam numeryje „Vienybė“, ir \$ 10 ką yra padavęs „Kardas“ N. 10; - tokiu budu pasidaro išviso \$ 326,81. Tikėtis galima, kad pinigų ant to reikalo kur-kas daugiau but surinkta, jeigu butu išseniau pasirūpita apie išrinkimą tam tikro komiteto, kuris užsiimtu klabinimu reikalo Emigrantų namo ir rinkimu bei priėmimu pinigų. Su tūm turime pasiskubjt nors dabar. Pereitam num. „Vienybė“ buvo užsimyta, kad draugystės tame teiktusi pasirūpiti; tas but labai gerai, nės tada didenis skaitlius but rupinancziusi. Bet czion reike patėmyt, kad nekurie iš musų dar ir szia dien uždėjime Emigrantų namo, turbut, mato sav kokią ypatiszką naudą, nes stengesi, kitus paszalinus, vieni tikt darbūtis. „Tėvynė“ 2 N. szia metų aiskiai su tūm iszlindo. Tame numeryje, po antgalviu „Vėla apie Emigrantų namus“ „Tėvynė“ pasakoje, kad rement užmanymą įsteigt Emigrantų namą „Garsui“ „Rytui“ ir kitiems laikraszcziams, „Kardas“ tada tylėjo, szypsojosi (!), o „Vienybė“ patilpo korespondencijos prieszais užmanytojus to namo. Ką szium „Tėvynė“ norėjo pasakyt? Ar-gi tokį darbą galima pavadit rėmimu užmanymo įsteigt Emigrantų namą, o tūm labiau, kad tai yra gryniausias melas? Delko „Tėvynė“ negalėjo parodyti tokios

korespondencijos (nors tai but ir neteisinga, bet vis-gi tai szioks - toks faktas, nes su grynu žodziu be jokio argu mentiszko atsispyrimo negali ma nei menkiausio savo noro pasiekti) patilpusios kada „Vienybė“ tūm laik, kaip „Garsas“ su „Rytui“ pradėjo remt užmanymą įsteigt Emigrantų namą? Jeigu tokios pasirodė pereitą metą, tai delko tūmet „Tėvynė“ tylėjo? Vienok mes gana gerai pamenam, kad „Garsas“ su „Rytui“ visai dar nepersenei pradėjo tą užmanymą remt, kada jau „Vienybė“ gana apie tai buvo kalbama. Žiuoma, tada pasirodė yvairių nūmonių; bet tas buvo tiktai link lengvesnio įkunijimo paties užmanymo, o ne užmanytojų išniekinimas. „Tėvynė“ gal skaito už prieszingas užmanytojam tas korespondencijas, kurios patilpo „Vienybė“ tūmlaik, kaip nū 1 d. Ruggjuczio pereito meto „Garsas“ pasirodė su kronikomis, kuriose baisiausiu budu buvo iszjūkti, iszniekinti ir purvais drabstyti visi užmanytojai ir užmanymai pasirodę „Vienybė“, ir tada tapė iszpeiktas kronikorius ir patsai „Garsas“ ką 36 savo numeryje užmanymą Emigrantų namo sumislipo peikt, sakydamas, kad „*užmanymas Emigrantų namo ženge kas sykis artyn grabo*“.

„Vienybė“ 26 N. pereitų metų straipsnyje po antgalviu „Mus reikalai“ buvo nupeiktas ir „Rytas“ sykiu su kunigu Žebriu - Bet už ką? Pamenam gana gerai, kaip „Rytas“ 16 N., straip. „Atsilankymas Brooklyne ir apie Emigrantų namą“ raszė, jog „*jokio namo Brooklyno kupa ne tur uždėjus ir pinigų negalima siusti*“, (nors apie tai buvo raszyta 11 N. „Vienybė“ ir „Tėvynė“ 4 num.) Tai-gi, kad tai buvo rėmimas minėto užmanymo, niekas nepripazis. Ankscziau kada „Garsas“ su „Rytui“ negalėjo remti minėto už-

manymo nes „Rytas“ pradėjo iszeiti tiktai nū 27 d. Vasario pereito meto. Szj met, teisybė, ir „Garsas“ su „Rytui“ pradėjo isztiesų tūm reikalui užsiimti, bet vienok per „Vienybė“ niekas dar nesiprieszino tam. „Kardas“ pereitą metą daugiau tylėjo apie reikalą Emigrantų namo, bet kad but szypsojosi, to, turbut, nei „Tėvynė“ nematė. Raszant tokius iszmislus, kaip tai pasirodė N. 2 „Tėvynė“, mislijant (?) remti patį užmanymą negalima tikėtis nusisekimo jeigu tokio „Tėvynė“ lauke. Juk ir patys sanariai „Susivienyjimo“ skaitanti tokias pasakas „Tėvynė“, kurie gal norėtu su keta centų prisidėti prie greitesnio pasirodimo Emigrantų namo, tur pamislyt, kad, gal, ir isztiesų kur ir kada buvo kas prieszingo tam ar tiem raszoma, o gal tai raszė ir patys draugai jų, kurie daugiau persitikrinę tame visame ir mato nenaudingumą Emigrantų namo ir paklydimus jo remtojų. Ar „Tėvynė“ kitaip mislijo? Mes isz savo pusės velytume konodidžiausio sutikimo o *ypacz teisybės* tame taip svarbiam reikale, reikale uždėjimo Emigrantų namo, ir velytume tarp nūmonių ir tikrinimo matyt skirtumą.

Szionis dienomis apturėjom pirmutinį numerį laikraszczio „Lietuvos Darbinikas“. Laikrasztis paszvestas reikalams Lietuvos darbinjų lūmos. Iszeina ne perijodiszikai. Iszėjo pirmutinis num. to laikraszczio 1 d. Geguzės 1896 m.

Formatas to laikraszczio toks pat jau, kaip ir „Varpo“. Spauda lotyniszkomis raidėmis. Prie to numerio kaipo priedas yra pridėta dar apysakėlė „Parmazonas arba Baisumas Dievo rustybės“, ir taip-gi „Programas Lietuviszkos social - demokratiszkos Partijos. Ar prie kožno numerio bus pridedami priedai - nezine,

nes nieko apie tai nėra paminėta; nėra taip-gi paminėta nei kur tikrai iszeina, tiktai ant paskutinio puslapio apaczioje paraszas „Le gerani P. Ferme. Cyrich“. - Spausta J. Brand'o. Delko tokioje slapytybėje tai vis užlaikyta - negalima įspėti, tūm labiau tas pasirodo didei navatna, kad, laikrasztis iszeina ne Maskolijo, kur tokia slapytybė but reikalinga.

Nepadeta taip-gi nei prekės metinės.

Laikrasztis kalba apie darbinjiskus reikalus visų szalių lietuvių darbinjų. Prie darbo rėdy-tė uzkvieczia pažymėtaue palinkime darbinjus ir isz-siskirszcziusią po Lietuvą darbinjiską inteļgenciją.

Mes isz savo pusės velyjame naujam draugui konogeriausio pasisekimo.

Isz Lietuvos.

Isz Suvalkų rėdybos.

Isz priezasties atsitraukimo nog valdymo Varzavos jeneral-gubernatorystės vyriausių valdinjų: kuratoriaus Apuchтино ir kitų aprusintojų Lietuvos ir Lenkijos, gudiszki laikraszcziai iszreiszke dabar didelius gailavimus. Mat atstatyti valdinjai buvo tikrais maskolystės apasztalais, daug triuso ir pinigų klojo, kad praplattiti maskolystę Lietuvoje ir Lenkijoje ir kad maskoliszka kalba butų vartojama ne tikt valdzios reikalūse, bet ir prasiplatintu tarp žmonių. Už tai pagalbinjai atstatytų valdinjų, ir visi platitojai maskolystės dabar pilni baimės ir abejonės, ar mokės ir norės naujei užstojusieje Varzavos valdinjai varyti toliaus užimtą darbą, tai yra platinti toliaus sumaskolinima Lietuvos ir Lenkijos. Lietuviam isz tokių permainų tikėtis ko gero nog maskolių valdzios nėra ką, nės urėdiszki maskoliszki laikraszcziai pranesza, kad persi-

maino tikt valdininkai o jokių palengvinimų ir atmainų vedime mus szalies ne bus. Visų maskolizkų valdininkų mūsų kraszto didžiausias noras – įkvėpti žmonėms aklą paklusnumą savo valdžiai. Žmonės ant kiekvieno žingsnio turi jausti valdžios valę, ir visad turi būti po įspūdžiu dviejų dalykų: paklusnumo ir prispaudimo. Žmonėms pavesta tik tai žemė, kurią jie turi apdirbti prakaitą liedami, ir savo sunkei surinktais graszeis užlaikyti visą vyriausybę.

— Pagal ne senai iszdūta cirkuliarą į plentų virszinikus net praszčiausias tarnystas maskolių valdžia paveda gudams stacziatikams. Visos tarnystos zemskių Lietuvoje jau apimtos gudų. Vienatinės tarnystos pildomos iki sziolei lietuvių katalikų, yra tai tarnystos plentų sargų arba paprastai vadinant drožnikų. Dabar gi parėjo į plentų virszinikus cirkuliaras (aplinkrasztis), kad į tarnystas drožnikų toliaus butu priimami tiktai gudai stacziatikei. Regisi, iszdavusi szitokį įsakymą, maskolių valdžia ne ką laimės, nės tarnauti drožniko tarnystoje vargu isz tarpo gudų kas panorės. Kas kita tarnysta zemskio, kur ta pat alga kaip plento drožniko, ale už tai jokio darbo nereikia dirbti ir degtinės nog žydų ir žmonių gaunama iki norui atsigerti, ir sziaip atsiranda visoki kito ki įėjimai. Tarnystėje gi drožniko nog ryto iki vakarui reikia dirbti ant plento, o ypa tingai vasaros laike, kada jau vienas drožnikas darbo ne spē ja atlikti ir turi samdyti prie savės daugiau darbininkų.

— Visūtinias suraszymas ir suskaitymas žmonių jau pasibaigė, ir suraszinėtojai padavė savo darbą dėl užbaigimo valdžiai. Koksai bus skaitlius lietuvių pagal tą suraszymą negalima žinoti. Daugumas suraszinėtojų tie pats lietuviai

kurie padavė kū tikriausia skaitliu lietuvių. Jau baigent suraszymą ir suskaitymą žmonių suraszytojams parėjo nog augsztesnės valdžios paliepinimas idant visus mokanczius kiek gudiszka kalbėti užraszinėtu, kad jų prigimta kalba yra gudiszka. Mat užraszant kiekviena, tarp kitų dalykų, užraszo ir kokia kiekvieno prigimta kalba. Toksai paliepinimas vis tiek jei lietuvis iszmoktu totoriszka ir lieptu užraszyti kad jo prigimta kalba totoriszka iszeina tokiu budu, kad mokantis kalbėti totoriszka lietuvis ne lietuvis, tik totorius. Nėra ką – stebėtis tokiam valdžios paliepinimui; valdžia matomai nori slėpti svetimą tautą esanczias po jos valdžia, o padūti kū didžiausia skaitliu savųjų, dėl to ir iszdavė tokį paliepinimą. Szitas paliepinimas atėjo jau biskį pervėlai, kada suraszytojai jau buvo atlikę savo darbą ir dėlto valdžiai padavė taip, kaip buvo suraszę. Bet ar bus teisingas skaitlius lietuvių poszitam suraszymui per maskolių valdžia dėl žinios padūtas, galime abejoti.

— Žydai galop susilaukė nog valdžios atsakyma ant savo praszymo, kurį buvo padavę priesz caro karunavojima. Tame praszyme jie meldė, kad jiems butu valia po kaimus, pas bet ką nusisamdžius namą gyventi ir prekiauti ir kad žydams, kurie laiko dabar ukės butu pailgintas terminas laikymo, t. yra kad da tas ukės galėtu valdyti ir vaikai jų, kada dabar žydui turincziam ukę numirus įpėdinei mirusiojo turi tą ukę pardūti. Nog valdžios parėjo dabar atsakymas, kad žydai nog naujojo caro jokių palengvinimų dėl savės nesitikėtu ir ne lauktu, nės viskas bus valdoma po senovei.

— Ukinikas Meszkuczių kaimo Szmitas bevažiuojant isz bažnytkaimio Szunckų ant Senapilės per giria, tapo užpul-

tas dviejų plėszikų, kurie meldami kad pavėžytu norėjo atimti nog Szmito arklius su rogemis. Vienok Szmitas spējo isz tų plėszikų nagų isztrukti.

— Sniego pripūtė visur be galo, kelei rogemis visur labai blogi nės dūbių be galo; žmonės kad kur toliaus bijosė ir važinėti, nės labai sunki kelionė tokiais keleis.

Vardelis.

— *Petrapilė.* Neapersenei tarp Petrapilės lietuvių atsirado dvi partijos: aristokratų ir demokratų. Labdaringa draugystė darydama vakarus pakėlė mokesčių už įėjimą, kad tokiu budu atstunt praszciokus. Paskutinei pamatė, kad jūs „ponai“ neužkenczia ir nutarė savo draugystę įsteigt. Vardan jų p. Smilga padavė praszymą į ministeriją, praszdamas uztvirtit naujos „savitarpinės draug. paszelpos“ statutą. Projektas tas vienok ne turėjo nieko pasekmingo, nės apart p. Smilgos visi atsiskakė, matydami nereikalingumą to.

— *Apie mūsų spaudos pavelijimą* visokios naujienos po Petrapilę skrajoje. Žiurėk kartais iszgirsi „jau spaudos negausim, nės cenzuros komitetas prieszinasi, o ypacz koks tenai fanatikas Solovjovas“. Ne poilgam vėl iszgirsti nū kito „spaudą neužilgo gausim, tas ir tas mus pareme“ ir tt. Aiszku isz to tikt tas, kad mus rusiszki bernai kaip mažą vaiką isz tolo bovija žibanczia cicyte. Musų klausymą anė sprindį nepastume tolyn.

— Naujai paskirtas generolas gubernatorius Varszavos apyrbio kunjgaiksztis Imeretinskis, vis dar Petrapilėje gyvena, vienok energiszka pradėjo elgtis; szelauk varo visus obrusitelius kaip va popeczitelį Apuchtiną, pagelbininką gener.-gubernatoriaus, szefą žandarmerijos Broką; kaip girdėt jau nusprendė atstatyt 5 gubernatorius. Imeretins-

kis labai iszmiptingai elgesi, nės jei but tokius vyrus – diejatelius atstatęs jau nuvažėves į Varszavą, but tie ponai atvažėvė į Petrapilę nebutus daiktus iszpliauszkę ant jo, bet dabar nieko negali pasakyt ir nuverst ant intrigų lenkų ir tt. Imeretinskis į Varszavą iszvažėvis 5 d. Kovo.

Paskiau dasizinojau, kad tarp penkių nudrėbtų gubernatorių yra ir Suvalkų rėdybos.

Nū Imeretinskio, kaipo nū teisingo žmogaus galima tikėtis daug gero ir Suvalkų rėdybos lietuviai tegul nesnaudže. Gerai lietuviai padarytu kad nusiųstu pas jį delegaciją ir iszreiksztu jam savo padėjimą, kad tokiu budu periszkadyt lenkų intrigoms. Be abejonės Lenkų karalystėje (prie kurios ir Suvalkų rėdyba prikaitoma) pradinėse mokyklose bus įvesta lenkiszka, – kaipo vietinė – kalba. Tokiu budu Suvalkų rėdyboje turėtu būt lietuviszka.

Kauno ir Vilniaus rėdybų lietuviams pagal rodą Petrapilės universiteto propesoriaus p. K. reiktu taip reikalaut pavelijimo spaudos. Kožnos parapijos žmonės tegul, sako, siunczia pas vyskupą savo praszymus, meldami savo vyskupų, idant vardan jų praszytu nū cieszoriaus, arba nors ir ministro pavelijimo spaudyt lietuviszkas knigas. Tūs praszymus gal siųst vyskupam, kad ir lietuviszkoje kalboje. Jū bus daugiau praszymų pas vyskupą, tū geriau, nės tąsyk vyskupas, vardan didesnio skaitliaus praszymų gali parodyt reikalingumą knigų lietuviszkomis raidėmis spaustų. Sako minėtas propesorius p. K., kad tokiu budu tikrai bus galima atgriebt spaudą. Dabar mat, kaip žmonės nū savės padūda praszymus, tai valdžioms, kaip privatiszkus praszymus lengva yra ignorūt, o kada syki valdžia bus praszta

per vyskupą tasyk turės pavelyt. Szią žinę meldžiu ir kitus laikraszczius atkartot, nės tai yra didei svarbus dalykas. Inteligentai kaip svietiszki taip ir dvasiszki Lietuvoje tegul neužmirszta pamokyt apie tai žmones. Jeigu szį klausymą mes, lietuviai nejudysim, tai dar gal ilgai nesulauksime spaudos. Be paliovos turim jį judyti. Petrapilės lietuvių praszinėjimai jokios beveik naudos nedūda, nės jūs rokūja per daug politikūjanczius.

— Apie veikalą „Padėjimas lietuvių tautos Rusų viespastytėje“ anė maskolių, anė lenkų laikraszcziiai nieko nepaminėjo. Prieszingai Petrapilės lenkai tvirtina, kad minėtas veikalas nėsas autentiškas, bet apokrifas. Nekurie ir isz lietuvių apie minėtos knjgos autentiškumą abejoja. Sako, kad antros dalies autorius visiszka prieszingų paziurų esąs, nekaip pirmutinės dalies. Tas iszdalies ir teisybė, nės pirmutiniam veikale autorius rodosi aklu lenku, lietuvius visiszka ignorūje (nenori nei žinot), o antram tampa stropiu lietuvių patriotu ir prieszu lenkų. Tokiu budu sunku suprasti ir tikėt, kad tai tas pats yra autoriumi abiejų veikalų. Yra taip-gi skirtumas ir stiliuje ypacz antro veikalo pirmoje dalyje. Antra dalis, sako, beveik gyvai iszimta isz pirmojo veikalo. Labai butu gerai, kad Mokslo draugystė — kaipo iszleistoja minėtos knjgos augszcziau minėtus užmetimus iszaiszkjtu.

— *Petrapilė.* Rosija norėdama dasizintot kiek turi žmonių apgarsino ant szių metų abelną surokavimą. Prie to rengėsi per visus metus. Isz tos rokundos pasinaudojo unitai. (Norints ir buvo pasklydęs gandas, kad Nikalojus, caras, per savo vardadienį dūs jiems liūsybę, bet tas viskas neiszsipildė). Kas link jų

(unitų) buvo dūtas slaptas paliepinimas, kad jūs pagal jų žodžius užraszinėtu katalikais, bet apaczioje pridėtu „no scizitajutsia pravoslavnimi“ (bet sakosi esą pravoslavai). Apie tai jie dasizinojā jokių žinių nedavė apie savę, kaip tiktkas pas jūs atėidavo tū iszskirstydavo. O kuriūs jau buvo užraszē, tai jie naktį atėjā į kanceliarijā per gvoltā atėmė popieras. Isz kitos pusės bepaliovos siuncze delegatus į Petrapilę. Priesz Kalėdas atvykusiems unitams kunjgaiksztis N. davė užrubežėje spaudžitas knjgas (yra tai visi jų praszymai atspauditi, kuriūs padavė jie 1895 m. ant ciesaoriaus vardo) ir taip jiems pasakęs: „Nesitikėkite, kad jums tūjaus dūtu liūsybę, nės szimetinį su jums elgimasi rando dabartinis ciesaorius negali taip staiga atmainyt be paojaus, bet jus neliaukite klabinę, siuntinėkit praszymus ne tiktkas pas ciesaorių, bet pas visus įtekmingesnius žmones; nemislykite, kad sziczia apie jus nežino ir jusų praszymai be jokios pasekmės lieka. Yra ir czion apie jus rupinancziusi, tiktkas nesnauskit“.

Tokiu budu paukvatjti jau po Kalėdų dvi delegacijas atsiuntė, padavė nū saves praszymą ciesaoriui, meldami, kad jiems pavelytu pasilikti katalikais.

— *Lietuvo ir Lenkijo* pries suraszymo skaitliaus žmonių, be szelmystų neapsiėjo, norints rokūjantiems randas mokėjo, vienok nekuriuose vietose, naczelnjkai pavietų kaip kurie reikalavo isz valscziaus užmokesczio, kas zinoma buvo atvirai priesz prisakymą; taip-gi nekuriuose vietose jeigu kas prisipažino, kad moka maskoliszka skaityt ir raszyt, tą tū užraszydavo, kad naminis liežuvis (domaszni jazik) maskoliszkas, kas taip-gi yra priesz augszcziausia paliepinimą. Todėl dabar nūlātos atėina į cen-

traliszkā rokundos komitetą (Petrapilėje) skundai. Pagal tiesą turės but nusikaltėliai smarkei nubausti. T. L.

Isz Prusu Lietuvos.

Asz apaczio pasiraszēs, skaitydams „Vienybę Lietuvnikų“ ir rasdamas tokį netikusį apskelbimą Dr Sauerveino, to viernojo Lietuvos darbininko, ir tiktai apkęst negalėdamas, jaučziūsi priverstu kelis žodžius ant jo apgynimo isztarti.

Pons Girėnas (Dr. Sauervein) yra pirmasis Lietuvos budintojas, ir jam, už pabudinimą lietuvių pirmoji garbė pūlasi. Jis yra kokia 40 kalbų ir mokslą suvienyjęs, bei viso mokintojo svieto garbavojams vyrs yra. Jis isz visų kalbų, lietuviszkajā kalbā, permieliausia ir brangiausia laiko, ir szicze Lietuvoje tankiausiai užsilaikydams su mumis į lietuviszkajā bažnyciā ein, ir su mumis lietuviszka meldžias bei dirba dėl iszlaikymo mūsų giminytės, zinodams, kad mūsų Dievs, senajā lietuviszkajā kalbā taipojau permano, kaip ir visas kitas kalbas. Pons Girėnas yra už liet. kalbā bei už nuvargusius lietuvius daugiausiai procios ir pinigų apieravojęs, idant mūsų giminė su savo szlovnaje kalba iszlaikoma butų. Beje, jis yra, svetimam kampe gimęs, ale ypacziai togidėl mūsų kaltybė yra, jam todėl jūm augsztesnę garbę iszrodyti, kadangi jis su *dvase* bei *szirdžia* lietuvis yra. Jis yra viernas Vokietijos tėvynainis ir ragina kiek iszgalėdamas, lietuvius viernais padonais savo Karaliaus pasilikti, ale savo budus ir savo mielajā kalbā nei nū szėtono nesidūtu iszsiplėszti; todėli jam priklausau augszcziausia garbė ir dėkavonė. Kas yra puikesnes eiles raszēs, kaip jis? Kaip puikiausiai jis sako savo eilėse „Lietuviszkoji giria“.

„Kaip neprietelių suminta Tankiai mūsų Lietuva,

Kuningaikszczių kaip apgita Pasiliko vis valna! Kaip jos karžigiai kovojo Su visais po dangumi“ ir t. t.

Skaityk kitas jo poezijas „Lietuva ant visados“, „Lietuvninkai mes esam gimę“ ir kitas. Dievas tedūd mums daugiaus tokių garbingų vyrų, tai su lietuviszka sziadien kitap butu. Kūmet lietuviai iszpažis jo darbus, tada jam paminklą statys.

Galiausiai meldžiu garbingojo Redaktoriaus, daugiaus apskelbimų į laiszkā nepriimti; o jei koks žmogus nedoriszka pasielgia, tai te iszbara jį isiuntėjai, jei jie tikrų faktų turi, taip kaip ir asz su savo pilnūju adresu pasiraszdamas o su atviru visiru kariaudamas.

Tilžeje, Anger 6 num.
J. Smalakys.

Isz Kitur.

Suvienytos Valstijos.

Diena 11 Kovo Skouzes, Graikijos užrubežinių reikalų ministras persiuntė į Washingtoną telegramą, kuriame padėkavojo Senatui už priėmimą rezolucios užtarenzcios graikiszkus reikalus.

Kuba. Pagal praneszimā havaniszko korespondento į „Recordą“ pasirodo, kad Weyleris, jen. — gubernat. salos Kubos, atlaikė paliepinimą isz Ispanijos, kad kaip galima pasirupjtu nubaigti maisztā anttos salos. Atlaikęs tokį paliepinimą Weyleris ant tų pėdų iszsirengė į Villa Clara, jieszkoti kubieczyų vadō Gomezo, kad pradėti tarybas apie pakajū. Per savo vadžę Weyleriui buvo apzuaimjta, kad gal tarti apie davimą autonomijos arba ipaczia salā pavesti Gomezui.

Weyleris, kad nusisektu geriau savo mierį pasiekti, ketina papirkti kubieczyų vadus jeigu tai nusisektu but galima lengvai suteikti kubai autonomijā; o jeigu tas nepasisektai pardūti bandys kubieczyū

salą, kurie tur dūt gvarancijos bondus. Tai vis Weyleriui prisakyta atlikt pirm negu taps suszauktas kongresas Suv. Valst. Amerik.

Philipinų salos. „Imparcial“ raszo, kad atlaikęs depešą išz Manilijos, buk padėjimas ant tų salų gana baugus. Jeigu, sako, Ispanije nori užgesit pasikėlimą tai tur apgulti savo kareiviais visas tas salas. Pasikėlėl-ai taip stojosi drąsų ir atsakanczią pajiegą tur, kad ispanai ne gal nieko jiems padaryt. Jau tūjais prasidės ir lytingi laikai kūni vedimas karės dar apsisunkys. Jenar. Polavieja gubernatorius salos, matydamas sunkumą kariavimo su pasikėlėliais kelis sykius dar pirm szio szaukė pagalbos išz Ispanijos, bet kaip Ispanije ne stengė užgana padaryt jo atsiliepiam, ketina dabar apleist salą ir važiūt į Ispaniją. Jisai sako, kad kariavimas ant minėtų salų daug sunkesnis negu ant Kubos.

Ispanija. Pranesza, kad czion gal pakilt revoliucije. Jau 8 d. szio mėnesio apsiginklinusių vyrų daugelis, kurie sako esą karlistai, norinti paszalinti nū sosto dabartinį valdoną, - eidami per provinc. Saragose ir Walenciją gaudė urėdnikus ir jūs savaip baudė. Randava kariumenė tapė išziųsta malsziti jūs.

Graikija. Nors europiszkos vieszpatystės jau ne sykį yra paliepusios Graikijai atitraukti savo kareivius nū salos Kretos, bet ant tų paliepiamų Graikija mažai ką boje. Patsai karalius Graikijos, kalbėdamasi su tulu sanariu parlamento išsitarė tarp kitko:

„Europa pakėlė to-į reikalą ne dėl to, kad Graikija nori paimti po savo valdžę Kretą, bet kad mes taip greit galėjom parodyt savo pajiegas

ant Viduržeminių jurių. Europos tulos viszpatystės kruopauje, kad mes galim sumuštiti turkiszkas laivų pajiegas ir galim umai priversti ir ant sausžemės pasidūti mums turkus, ir tokiu budu“ jos nieko gal išz to nelaimėtu.

Tūm tarpu, anot korespondento „Times'o“ išz Atenų, czionai rodos viskas juda nū daugelio pribuvanczių rezervistų, kurie stoja į kariszkas rindas ant atsizsiauimo rando. Diena 12 Kovo išziųsta ant rubezių graikiszka - turkiszku du tukstanczius rezervistų.

Liūsnoriai pribuvanti išz Valakijos, kad parodyt neuzkantą priesz darbą Valakijos laivų kariszku - nudraskė valakiszkas tautiszkas barvas ir vieton tų neszioja graikiszkas.

Kreta. Sako, kad provincijoje Retimo turkai užpūlė ant krikščionių ir daugelį išzpjovė. Vicekonsulai, esanti mieste Kanejo, prasžė czionaitinių konsulų, kad pasirūpitu apie apgynimą krikščionių. Ir paczio sostapilėje salos pjovynės tankiau pradeda atsitikti. Tokių darbų dasi leidze turkiszki kareiviai, kuriems per europiszkas vieszpatystes yra velyta pributi išz Turkijos neva dėl užvedimo pakajaus.

Laike muszos tarp turkų ir pasikėlėlių ties Akriotiri turkai taip buvo sunkiam padėjime, kad užrubežiniai laivai rengėsi szaudit į krikščionis. Iki to vienok nedaėjo tiktai vien dėl to, kad krikščionys, zinodami apie tai, pasitraukė. Krikščionys priversti buvo pasitraukt ir išz kitų vietų, kadangi užrubežinės vieszpatystės išzodino ant salos savo maršalkus su keleta armotų.

Turkije. Išz tikro szaltinio atkalyta zinią, kad turkiszka kariumenė, esanti ant rubezių Graikijos susideda išz 75,000 kareivių. Stipriausios pajie-

gos turkiszkos kariumenės stovi Monastire ir Macedonijoje po vadovyste paszų Omaro ir Nurado.

Urėdnikai turkiszki Salonikoje, Maçedonijoje ir Kasandroje atiminėja nū krikščionių gyventojų arklius ir mulus reikalingus dėl kariumenės. Išz Konstantinopolės gavo jie paliepiamą, kad pirm laiko kalektavotu pinigų ant karės reikalų. Szis paliepiamas nepatiko ir musulmanam ir tie taip-gi pradeda neuzkėst savo rando.

Pagal zinią, išz Konstantinopolės daėjusias, pasirodo, kad Anatolijoje ir vėl pakilo pjovynės krikščionių. Angliskas ambasadorius patėmijo randui, kad pasirūpintu per spėti czion pjovynėm, krikščionių.

Vokietija. Su smarkiausiu pasipiktinimu ant Graikijos ziuri Vokietija ir Maskolija, ir kad padidinti savo pajiegas kariszkas, ciesaorus Viekietijos pareikalavo didelių pinigų. Parlamentas vienok ne nor priimti tokio noro ciesaoriaus.

Jeigu norą ciesaoriaus neiszpildys parlamentas, tai ketina paleisti jį ciesaorius ir apgarsiti naujus riukimus.

Maskolija. Pagal zinią daeinanczią išz Londono pasirodo, kad vyriausia priezastis neuzkantos Rosijos ant Graikijos tame, kad milijonai graikiszku krikščionių rytūse pripažįsta už galvą bažnyczios patrijarką graikiszką Konstantinopilyje, kas yra didžiausia kliuczia dėl įvykdimo planų Rosijos. Muravjovas, rosiskas užrubežinių reikalų ministras, butinai pasirūžo tai paszaliti. Ar pasiseks jam tas padaryt - nežine.

Anglija. Atsibuvę czion susirinkimai zmonių pagyrė darbus Graikijos ir savo rezolucijose szauke lordą Salisbu-

ry, kad tasai angliskai laivinei nepavelytu prisidėti prie kitų europiszku vieszpatyseczių laivinės parengtos priesz Graikiją.

Stuboje gminų William Vernon Harcourt - vadas liberaliszkos partijos reikalavo užtikrinimo išz rando pusės, kad angliska laivinė ne bus naudota priesz Graikiją.

Ant to reikalavimo atsakė Artur Balfour, vadas rando szalinjkystės, kad toks reikalavimas yra per daug absoliutiskas priesz priimtas angliskame parlamente tiesas. Jisai dar tiek isztarė, kad randas nieko nepadarys, kas but prieszinga visai tautai Anglijos.

Dalis darbu.

Cleveland, O. Prasidėjas czion kiek laiko atgal straiikas dirbtuvėse „Globe Iron Works“ jau pasibaigė, susitakius darbinjкам su darbdaviais.

New Yorkas. Czion buvo pakilęs straiikas 4000 siuvėjų; daugiausia tarp jų buvo sukirpėjų. Straiikas tas vienok neilgai traukėsi, nes ir patys darbdaviai susiprato, kad nesant kirpėjų ir visi siuvėjai negalės dirbti, ir tokiu budu jie patys nemažai turės trošos, todėl susitaikė, prizadėdami darbinjкам mokėt po 10% daugiau priesz pirmiau.

Reikale lietuv. spanstuvės.

Szį klausymą padavė kaipo ant apsvarstymo p. Žiemkentis. Nūmonių mūsų tautiecių apie szį taip didei svarbų reikalą, mažai lyg sziol dar matėsi. Bet vis-gi pritarėjų daugiaus pasirodė, neg priesztarėjų. Czia, pagal mano nūmonę, pirmi užmanytojai ir pritarėjai turėtų pasistengt aiszkiai iszrodyt visas iszlygas szio reikalo....

Iki sziol nog vienu girdejom sąskant, kad Vokietijos valdžia

nei Amerikos ukėsus nenori laikyti kaip ir Rusijos ir tt. Tas reikalauja isztirimo. Tu las tautietis net klausė, užmanytojaus, ką nori tūmi pasakyti, užmanant knygų spaustuvę ant akcijų? Girdi, tokios spaustuvės vertybė turėtų iszneszti daug tukstanczių markių iki jos gruntavojimą Vokietijos valdzia invelytų ir užtvirtintu. O isz kur butų paimiti tūs tukstanczius? ir tt. Man rodos, kad tūs tukstanczius ne taip sunku butų paimiti, kad tikt tarp mūsų atsirastų žmogiszkumo susitaikyme ir laszialis brolystės...

Tokios spaustuvės uždėjimui geriause vieta galėtų būti Vokietijoj. Visas iszlygas aiszkiai matant, man rodos atsirastų musiszkųjų kuriem jau anglių kasyklose ir szejp jau dirbtuvėse darbas pabodo, ir toki galėtų susidėti po szimtą, kelis ir kelioliką szimtų dolerių ir turėt žmoniszkesnį darbą prisidedant drauge prie tėvynės labo...

Kur tokę spaustuvę įkūnysim, ir kaip greit, ir ar įkūnysim, - laikas parodys. Bet sakyk, kad užmanymas įsteigti tokią spaustuvę yra bepamatinis svajojimas, gali tai manyti isztikro tikt supuvęs protas. Kas link szio reikalo butų geistina matyti ko daugiau sei nūmonių kaip kas apie tai supranta. Prie szio reikalo, taip didei mūsų tantai - pagal mano supratimą - reikalingo, prisidėsiu ir asz savo iszgone. Kiek ant szio reikalo ketinu aukanti, pranesziu da biskį lukterėjąs, nės norėcziau da pirma aiszkiau matyti iszlygas ir nūmones kitų.

Labo linkentis nuvargintai lietuvystei. Su gūdone J. G.

Isz lietuviszkų dirvu Amerikoje

— *Scranton, Pa.* Po atsiraukimo isz mus parapijos kun. Pėzai sunku labai buvo susitaikyt mums: nekurie no-

rėjo pamest visą pirmutinį darbą ir nusipirkus lotą kur kitur pradėt statyt bažnyczią ant to. Bet dabar suėjom pamažele į sutartį ir į trumpą laiką (per 6 mėnesius) iszmokėjom bažnytinės skolos \$1,900; kunigas-gi per isztisus metus vos \$1000 stengė iszmokėti. Skolos isz viso buvo \$4,500; tai-gi iszmokėt liko tiktai \$1,600. Kad gerai pasiseks, o ypacz kad laikai kiek pasigeris, tai nei nejusim, kaip ir tą (1,600) iszmokėsime ir galėsime pradėt trusti apie statymą bažnyczios (nės dabar tiktai sklepas bažnytinis dar teyra). Malonėtu-me labai susilaukti lietuviszką kunigą, bet praszymas pasvyskupą nieko negelbi. Dabar atsilanko pas mus kun. M. Szedvydis isz Pittstono, bet sunku jam aprupit visūse mus reikalūse.

— Neprangus mes ant aukų davimo ant kokio tėvyniszkio reikalo, bet kur ne reik tai su visa sauja metam dolerius. Susipeszus keletai užsigėrusių lietuvių po pėdei isz 3 į 4 d. Kovo naktį, tapė nuvesti į cipe, ir dar jiems nenorint susitaikyt ir pasiėmus jieszkot teisybės pas skvajerį, užsimokėjo visi \$116; - kas \$8, kas \$10, o vienas net \$15.

Ar-gi negeriau but, jeigu tūs pinigūs but paszvesta ant kokių lietuvystės reikalų, kaip tai daro kitų miestų lietuviai. Ant uždėjimo Emigrantų namo reikalinga pinigų, uždėti Prūsūse spaustuvę, isz kurios didelė nauda gal mums but, taip gi reikia pinigų, o ant galo reikalas pinigų ir „T. M. Dr.“, kuri pasiėmė platį apszvietimą ne tikt tarp Amerikos lietuvių bet ir Lietuvoje, ir tai, žinoma, negalima pasiekti be pinigų. Viso to naudingumą mes gana gerai galime suprasti. Bet dėlko neprisidedam su keleta centų? Dėlto kad supratimas mūsų nepasieke toliau, kaip tiktai užlaikyti svetimtauczius (skva-

jerius ir k.), kurie isz mus dar jūkus daro, kad mes toki neiszmanus. Ar-gi vis dar nesu-siprasim?

— 8 d. szio mėnesio mainose vadinamose Keliko užsidegė gazas prie pat szafto ir apdegimo 5 darbinjkus. Lietu-vio nei vieno, nės tikt kompaniczni dirbo, o lietuvių prie tokio darbo ne nor priimt.

— 10 d. Kovo po mano akimis ant Providence Road Elek-triszkas karas suvažinėjo 7 metų vaiką. *J. Raubynaitis.*

— *Waterbury, Conn.* „Vienybė“ 8 num. matome atsiraukimą tulo tautieczio, reikalaujanczio praneszti ar isztiesų mūsų draugystė skyre \$50 ant Emigrantų namo uždėjimo. Skubinamės todėl praneszti, kad pereito meto, Rugsėjo mėnesyje mes nutarėm paskirti \$50 ant Emigrantų namo uždėjimo ir tą nutarimą ir sykiu prizadą iszpildome, nės gerai suprantame reikalingumą to.

Jeigu apie tokį mūsų nutarimą ne buvo pagarsyta pirmiau per lietuviszkus laikraszczius, tai tam turėjo but kokia priezastis isz pusės draug. sekretoriaus, kuris gal apie tai nepraneszė.

Pasilieku su gūdone dr. szv. Kazimiero *Sekretorius.*

Jaunūmeniszkos linksmybės.

Žinome, kad jaunūmenė turi savije atjautimą linksmybių, ir tos niekadā beveik nedūda jaunytėms ypatoms atvangos. Vieni, o ypatingai mergaitės, tankei dainūja jaunūmeniszkas meilės daineles; maloni vis naujais parėdais dabintis; maloni idant jos grožybė iszrodintu į stebuklingą, ir su tūmi tai plaukus visaip raito, pina, dabina; kitos gi veidus beprausdamos jeib skaistums esti menks, net ir raudona kvarba pazulina, arba vasarą taikosi prie szaltinio tankiai nusi-

prausti, idant szaltinio vandū isztrauktu pavirsz kraują ir butu raudonveidės; į sueigėles strimagalva skubinasi; ir su tūmi ar kitūmi, vis savę bovi-ja, ramina graziaje vilczia, kad patiks vaikinams jos skaistums. Kožna beveik mergina, myli zolynų darzelį, ir apie jį keldama ir guldama vis gerai rupinasi kaip apie brangiausiajį skarbą. Lietuvos merginos, kaip tai su linksmumu prisiklauso skambantiems dainavimams sodo kantarkėlės - laksztingalos, kad jeib gerai tad į jais tėmiji, tai, tartum, jos kartu su sodo kantarkėle linkamai dainūja, ir tikt beklausyk, jau ir mergina nytiū-ja kokią dainelę. Szokiai tai brudas...

Linksmos tos dienos bėgdamos tolin ir tolin, tankiai jaunimą linksmybių troksztantį skaudžiai užgauna; apie ką nors trumpai paskyriau per „Vienybę“ skaitancziam jaunimui nuroditi.

Abidvi lytis, taip vaikus o da labiaus mirginas, skaudžiai užgauna szokiai!

Jeib mes gerai tikt tėmysime, tai matysime, kad vaikinai ilgai ir labai ilgai szoka, galop visas esti szlapes nū prakaito, kad net garūja. Merginoms toki szokiai, dar daugiau esti pakartę, bet malonios sueigėlės tai ne žiurėta.

Szokiai szūliais eina, vaikinai mylimą smagei suka į visas puses, ir ilgai, ilgai muzikantas grieže, kad mergina esti szlape nū prakaito, galop pailsus; sustoja muzikantas ant valandėlės... Kaip dar tikt mergaitė pradėd atsikvėpt, jau kitas vaikinai liepe muzikantui griezszt; merginos vėla darban su kitais, nės kada vadina szokt, malonėdamos prielankioms buti vaikinams, eina kaip avytė, ir vėla szoka ir szoka iki beveik apalpsta. Po užbaigai szokio, szlapios nū prakaito, gerklėse kartu, nės ir dulkių pilnos, skubin eitie

ant szalto oro atsivėditi. Atsivėdinę pajunta jau ant kuno net szurpulus, vėla eina stubon ir prie szokio.

Toliaus į antrą dieną, pajunta kosulį, sunkumą ant krutinės, o tėveliai skaito tą už maža užsiszaldinima, dukterelė jaunytėlė jau kviagzda. Nū tokių szokių gauna kaip kada ir greitą uždegimą plaučių, arba isz palengvo į metus ar daugiau pajunta save tokios szokėjos serganciomis ant plaučių.

Tokie, per ilgi szokiai, silpnina visą žmogaus organizmą.

Pagal nurodymus daktarų, ilgiejie szokiai jaunimo, ypačtingai merginų, privaro prie ligustumo, o pas daktarus, sako, kam čia! jei Dievas dūs tai ir taip bus sveika.

Mūsų jaunimas, labai turi buti pasargus prie szokių, nės tiejie dideli ir ilgi szokiai, ne vieną privedė ir priveda prie nupūlimo ant sveikatos.

Pažystamas Trupinėlio.

Iszeivystė in palaiminta zemė Amerikos.

Jau penktas szimtmetis slenka szia dien nū to laiko, kaip garsingas Italas Kolumbas at rado szia paszlovitą szalį, zemę Amerikos. 1492 m. praskambėjo gandas per visą pasaulę apie atrastą zemę, nog amžių negirdėtą, pripilditą yvairiomis geradėjystėmis. Žmonės, užsidegė žingeidumu apie tą svieta, ir nog augszcziau minėtų metų yvairios tautos pradėjo plaukti isz visų szalių; ir pribuvę czion apsigyveno aprinkdamos szia zemę sav už tėviszkę. Norint iszpradzių buvo pritiremas paojus, yvairus persekiojimas, kariaujant su yvairiais prieszais tos szalies ir pagalios su europiszkais despotais, neapkęstojais liūsybės, bet dėka augancziai civilizacijai bei nenuilstancziam trusui laisvės žmonijos tie visi neprieteliai tapė pergaltėti.

Tarp tų laisvės milžinų reikia paminėti ir mūsų tautietį Koszcziuszka kuris nesigailėjo savo truso, nesigailėjo savo galvos padėti ir kraują pralieti, už liūsybę ir pūlė tada prieszas, ir sutverta tapė neprigulminga, savistovi respublika. Po atradimui Amerikos szia kolioniją pasiekė pirmiaus tautos artymesnės, ir szios zemės vertumą geriaus suprantanczios; kaipo tai: Ispanai, Anglai, Prancuzai, Vokiecziai, Szvedai; toliaus Žydai ir Lenkai; Lietuviai gi pradėjo pasiekti szį liūsybės krasztą tik truputį pirmiaus 30 metų atgal, ir į szį trūmpą laiką taip mūsų iszeivystė žyme subujojo, kad szia dien mes skaitome apsigyvenusių Lietuvių posparnu liūsybės apie 300,000. Mūsų broliai szeme laike budami prispausti po gelezine letena sziaurės budelio eina ir apleidze savo tėvynę be jokio skyriaus lūmų. Eina vargdienis parsidavęs savo paskutinius drabužius, kurie vargingai pridengė jo kūną, eina ukinjkas palikęs ukę ir savo paczia su mažais vaikeliais, eina inteligentas apleidęs numylėtą tėvynę, dėl kurios buvo paszventes visas spekas, ant galo eina kunjgas pametęs parapiją ir savo aveles. Planke visi per placzius paojings vandenis į nerėgėtą krasztą, nežinodami kokia laimė, pribuvus czionai, galės jūs sutikti. Bet paklauskime mūsų iszeivijų, ko jie plauke, ir su koku mieriu jie taip skubei keliauja? Vargdientis atsiliepe sziaip: nū pat savo kudikystės neturėjau nė vienos praszvitnios dienos nė valandos, tarnaudamas pas svetimus turėjau sunkėi dirbti, o už szį sunkų darbą gaudavau visai menką pelną ir neatsakanczia užmokestį; prieg tam dar buvau baisei paniekintas per savo darbdavį, norint szis suteiktojas vargingo maisto buvo mano tautietis; atsilsio tūm laikinio, ir dva-

siszko suraminimo, bei geresnės ateitės man nebuvo galima nė sapnūti; todėl girdėdamas apie Ameriką, tą liūną szalį ir pelningą ir žmogiszką uždarbį, važiuju ten jieszkoti laimės. Ukinjkas iszskalba: mat prietel, turėjau gerą ukę, bet per yvaires prieszastis, kurių szia dien nėra galima apsakyti, prisiskolijau, todėli važiuju į Ameriką, tiesiog sakant uždirbti pinigų dėl apmokėjimo užtrauktų skolų. Jeigu atrasiu savo giliukį, į porą metų misliju grįžti atgal į savo tėviszkę, o jei man patiks Am. gyvenimas atsiimsiu paczia ir savo vaikus. Inteligentas pratarė: asz buvau pasiszventes dirbti per visą savo gyvenimą dėl žustanczios vargūse mūsų tėvynės, norėjau skelbti mokslą iszminties savo tautiecziam, norėjau parodinti tiesų kelę vedanti į apszvietimą, bet budamas suvarzintas pancziūse nelaisvės, negalėjau to viso padaryti, tai gi dabar keliauju į szalį palaimintą Amerikos, kur žmonės nėra prispausti prisloginti galezine letena despotizmo, kur mūsų broliai kvėpūja liūsybe ir asz ten pribuves apsigyvesiu tarpe jų; o turėdamas neužrakintą savo burną, turėdamas laisvas rankas galėsiu daugel gero padaryti dėl savo tautieczijų; asz savo rasztais, žodžiais bei agitacijoms, privesiu neviena, ale deszintis szimčių savo brolių prie tikro pažinimo liūsybės ir tokiu budu sužadinsiu jūse tėvyniszkus jausmus. Kiekvienas mūsų gentainis keliauja su priverstiniais reikalais, ir su gražiais mieriais; vargdientis nori pagerinti savo medegiszką buvį, ukinjkas mano atsikratyti paojų nog savės ir savo szeimynos, inteligentas geidze uždegti karszta meile tėvyniszkumo savo tautieczius; bet ant galo paklauskime su koku mieriu keliauja mūsų dvasiszkas tėvelis, kunjgas? Kun. turi didžiausią reikalą,

augszcziausį mierį, – kun. keliauja skelbti mokslą Kristaus, keliauja atvesti ant kelio tiesos moraliszškai nupūlusius savo brolius tamsunus, kurie yra szia dien baisei iszklydę į kreivus szuntakius, ir diena po diena trauke artyn prie kraszto prapulties. Tai toki reikalai yra mūsų iszeivystės. Perkratę dabar mes jūs nog pradziuos iki galui paveizėkim į veidrodi mūsų visų apsiėjimų, ar mes iszpildom augszcziau minėtus szv. prizadėjimus kiekvienas pagal abelną reikalą? Knjgose mūsų tūm laikinio gyvenimo, iszvysim užraszą stambioms raidėmis, kad ne. Vargdienio laimė tankiause pasibaigė araszomis nusiminimų, graužimų saužinios, o ne kartą ir myriu, nės kasdieninis gyvenimas dūda patirti ir regėti locnomis akimis jog anie vargingi žmonės, mūsų broliai tiktai pribuvę į portą Amerikos sutinka visokias nelaimes, o nevienas ir vėl tūm pacziu laivu grįžt atgal į narus savo kankintojo, o neretai taip atsitinka tik per neturtą ir neiszteklių pinigų; o kurie ir pribuna į szia zemę, szia dien prie tokių blogų laikų, nemato daugiau nieko kaip tikt aszaras; vargą turi kęsti sunkei dirbdami didzturcziam jau tai pabrukūse, jau tai požeminėse giliose anglekasyklėse, kur tankei esti palaidojami akmenų gruvėsiūse. Bet vargdientis visas klientis perkencze: „žuti ar buti, gyventi ar mirti“, jo tokis turtas, tokis likimas, nės jis eina jieszkoti laimės! Bet kur tą laimę gali atrasti žmogus be apszvietimo, be mokslo, be amato? Vargūlis žmogelis mąsto, kad czion pribuves atras supiltus aukso kalnus, ir plaukenczias pienu upes, bet tankei sakau jo mąstymai pasilieka tuszti, ir paskui nelaimingas jieszkotojas giliukio veizėdamas į suviliota viltį įpūla į nusiminimą ir iszmėtinėja patsai sav,

jog neprotingai padarė apleisdams savo tėvynę. Ypacz tankiause patinka sziurpulingas likimas musų ukinjkus, tėvus szejmynos, kurie palieka savo paczias ir vaikus už placzių siubūjenczių jurių Lietuvoj, o pribuvę czion į Am. negalėdami prisipilti maiszus aukso pradeda įpulti į nusiminimą, o tas gailėstis szimteriopai pasi didina, kada atlaiko laiszką nog mylimos paczios szaukenczios: brangus vyrelī! Jei ne prisiusi paskirtą sumą pinigų ant paskirtos ir prisakytos dienos, musų mylima ukė, kuri manę maitina su mažais kudi kėleis, bus pardūta už skolas; ak, asz nelaiminga! Ką gi ta da daryti žmogui negalinczem pridūti medegiszkos pagelbos savo szejmynai? Visas jo suraminimas degtinė, o kada dega užkepus szirdis ugnine liepsna reik vilginti rugstancziu alum, ir ant galo kada akys nemato dienos szviesos, kada ausise girdisi smuikavimas tukstancziu muzykių, — tada visi rupesczei, vargai ir bėdos yra užbaigti. Tik prisiziurėkim į musų sueigas: vestuves arba paprastai užeinamose vietose — salionūse, jau ten per keles varsnas iszgirsime baisų alasą, tarsi riksmą smarkių liutų, tikt tauszkina, barszki na yvairiom prietaisom, ne karta ir smegenys ant sienų tyszka, ten musų lietuviai kele koncertą dėl tėvynės labo!? ten jie jieszko laimės, kurių paczios ir maži vaikelei likę tėviszkėje už placzių vandenu vaitoja vargūse budami, pusnūgei, szaltį kencze, pagalios badą ir vis diena per dieną lauke su nekantrybe pargrižtant savo tevėlio, kuris parėjas prišpaus maziutėlius prie savo szirdies, suteiks jiems laimę aprupjdamas jūs; ale suviliota viltis, — traukesi dienos, nėdėlios mėnesei ir metai, o jų tėvelis dar vis svetimoje szalį, vis jieszko laimės moraliszkam purvyne ir karta isiklampojas

pats neįstenge iszeiti nės jo akys yra aptemę, o pravadyriaus, kuris galėtu iszvesti isz tos bjaurios griovės ir parodyti tiesų iszganinga kelę blai-vystės negali sulaukti. Sztaikur musų prapultis, kad mes su savo tamsiu protu neįstengeme atrasti tiesų praskintą kelę, vedanti per tankius didelius miszkus prie szaltinio mokslo, iszsilavinimo savo proto bei pažinimo patys savės kaipo žmonės, o pravadyriai musų, taip sakysiu, yra nelantai kaip ir tie patys tamsy bėje susmukę, užvertos musų pravadyrių akys sziądien, nės jie bijo szviesos, kaipo naktinei pakszcziai spindulių saulės, uždarytos jų burnos priesz mokslą, tiktai atverti jų paczių kiszenei. Kaujesi sziądien musų pravadyriai tikt tarpe savės, mindami po kojų savo senūsiaus szventus prizadėjimus: mindami gryną mokslą svietiszką, mindami po kojų mokslą Kristaus ir broliszkos meilės! Kaujasi sakau už nulipintą auksinį dievaitį, kartu kaldamiesi sav geležinį kana bėką, idant galėtu prie ano stipriaus prisikabinti. Taip tai mes lietuviai atliekam savo augsztus mierius, ir taip ne kartą pasibaige musų laimė liūsybės žemėje. *J. Vargužis.*

Reikalai

„Tėvynės Mylėtojų“ draug.

„Vienybės“ N. 9 matome, kad jau izde „T. M. D.“ yra \$128,80. Skaitlius sąnarių kas dien didinasi. Galima tikėtis geros ateities.

Jau taip stovint musų draugystei, galima butų tartis ir taikintis ką nors veikti. Bet p. Kazakevycziui papeikus teisingai Minersvilles kūrą — viskas tyka. P. Kazakevyczia Minersvilliecius papeikęs, pats nieko ant apsvarstymo nepadavė. P. Kazakevyczia N. 45 „Vien.“ — 96 m. prizadejo dėl „T. M. Dr.“ aukaut

5 dol.; bet iki sziol savo prizadėjimą neiszpildė. O gal tai toji prizadėta auka persimainė į paskolę, kurią matėme N. 7 „Vien.“? Su gūdone *I. G.*

Isz musų laikraszczio „Vienybės“ sziądien jau matome kiek kas paaukavo ant nauodos lietuvystės, ir smagu dirsteltie į tą nors silpną musų darbėlį, kurs, kaip sako, nesitikėtai beveik suneszė kaip isz szapelių 128 dol. 80 centų, su kuriais mes jau drąsiai galime dūti spaudon broszurą, pagal paskirtąjį mierį. Szirdingai aczių „V.“ paminėtiems musų broliams lietuviams už malonų atjautimą reikalų lietuvystės, prie kurių teikėsi prisidėti su savo centais, nės isz aukavimo matoma, kad jus esate paramėlė musų nuvargintos lietuvystės. Padėkavojant visiems isz vien, turime pasidėkavoti ypatingai kūroms Minersvilles, Pa. ir Union City, Conn. kurios jau susiriszio draugen ir isz draugės pasidirbės su visais lietuviais gerovės velijancziais Lietuvai kaip ir sziai naujai musų lietuviszkaitevynei.

Nors kiek, vis gi malonime prasitarti ir apie garbingus musų lietuviszkus biznierius. Minersvilles biznieriai trys paaukavo net po 5 dol., bet ar gi jau nemalonės musų gūdolini biznieriai kitų miestų nieko iszmesti ant musų nužeminto praszimo? Jus broliai juk gana aiszkliai matote, kad mes ne dėl savo naudos szaukiamėsi prie Jus, bet dėlei naudos lietuviszkos visūmenės. Net tartum koktu mums melsti nū savųjų paaukavimo dėl savųjų, bet jeib patys nieko neveiksim ant lietuvystės lauko, taigi kiti dėl mus neveiks nieko geriaus. Dievaži, bukite toki malonus, ir prisidėkite prie mus savo grazioms nūmonėms ir centais, to Jus meldžiame, to Jus praszome.

Tu, malonus lietuviszkas

jaunime, neušsimirszkie raszytis į kūrą „T. M. draugystės“ ir primokėti kiek nors, nės tas tavo darbas, dasieks ir Lietuvoje gyvenanczius brolius, draugus ir drauges, ir galop pats kad ir apnokstanczių senatvėj; pažvelgsi meilinga ake ant savo gražaus labdaringumo.

Szirdingą padėkavone siuncziame per „Vienybę“ dviem musų lietuviszkiems gūdoliniems kunjgams už paaukavimą po du dol. ant naudos lietuvystės.

Visi sąnariai „T. M. draugystės“, teikitės maloningais savo žodžiais praszyti, melsti ir kitus savo draugus prie prisiraszymo szion dr. ir su tūmi jeigu mes koznas pripraszytime dar 69 sąnarius, tai jau turėsime 138 sąnarius; toliaus vėla sav taip žengdami, pasirodavjdami, galėsime mažu ir daugiau sziaime mete broszurų iszdūti. Tikt su gražumu, su malonumu, su suvienytoms pajiegoms pasijusime kad nemaž nuveikeme.

Vardan centraliszko komiteo pasiraszė *T. Astramskas.*

ISTATAI

TĖVYNĖS MYLĖTOJŲ DRAUG.

§ 1. Mieris. „T. M. D.“ yra iszleistų lietuviszkas moksliszkas knjgas ir platinti apszvietimą.

§ 2. Draugais gali buti kiekvienas, be skirtumo.

Norintis pristoti Draugystėn, teikreipia prie jeib vieno Draugystės virszininko.

Visi draugai turi lygias tiesas.

Kiekvienas draugas gauna Draugystės iszleistų rasztų po vieną knjgą.

Kiekvienas draugas turi turėti sav už pareigą didinti Draugystę privedant naujus draugus.

§ 3. Kiekvienas draugas, Amerikoje, moka ant metų 60 centų.

Did. Lietuvoje 1 rublj.

Prusų Lietuvoje 2 markes.

Norintieje Draugystę paszelpti, pagal norą gali ir daugiau mokėti. Draugystė priima ir aukas.

§ 4. Apie spaudinimą rasztų ir jų vertumą nužare „literatiszkas komi-

etas“.

§ 5. Rasztininkai, kurie savo rasztis szelps Draugystę, yra priimami kaip garbės draugai.

§ 6. Lietuvoje betureziams knygoms dovanojamos per tam iszkirtą komitetą.

PASARGA. Dovanojimas arba lalinimas knygų betureziams Lietuvoje yra tai sunkiausias daktas, bet Draugystė turi viltį, kad atsirasmėnka draugų ir isz Lietuvos, kurie tą darbą palengvys.

Draugais platinimo knygų komiteto, gali buti ir paszaliniai. Kol jie pildo tą priderystę, turi tokias jau tiesas, kaip ir pilni Draugystės draugai. Jie kartą ant metų iszdūda skaitlių dovanai, betureziams, isz dovanotų knygų.

§ 7. Virszininkai Draugystės sudėda: isz Prezidento, Sekretoriaus, Kasieriaus, apdirbėjo reikalų Draugystės, Knjgininko, ir Literatizsko Komiteto.

§ 8. Visi nutarimai yra per laikraszczius apskelbiami.

Adresai

Centralizskų virszinjkų draug. „Tėvynės Myletojų“.

Prezidentas

J. Kazakevycze Bx 391 Hazleton, Pa.
Kasierius

J. Miliauckas, 308 W. Centre str.
Mahanoy City, Pa.

Sekretorius

P. Mikolainis Bx. 52 Thorp, Wis.
Apdirbėjas

T. Astramskas Bx. 200 Minersville, Pa.

Rankraszczius dėl „T. M. D.“ reikia siusti ant rankų literatizsko komiteto.

1) p. Szerno, „Lietuvos“ redaktoriaus 924. 33 rd Str.
Chicago, Ill.

2) Rev. A. Kaupas
352 South Str.
Wilkes-Barre Pa.

Perzvalga.

„Lietuva“ num. 8 raszo, jog dėl nenorėjimo kalbėti maldas maskolizskai, tapo iszvartyti 150 mokintinių isz Palangos progimnazijos. Likosi ten dar tik 30 mokintinių, todėl keta mokyklą uzdaryti. Liepojans gimnazijos mokintiniai katalikai sekdami paveikslą Mintaujeczzių, taip pat atsiakė maskolizskai melstisi: kas yra laukiama, jog ir jiems

gal reiks apleisti mokyklą.

Mokintiniai reikalauja kad maldos atsiliktu paprastoj lietuviszkoj kalboje, o mūsų ilgplaukis kun. Mikneviezia Marjampolėje ir kun. Dubauckas Veiveriūse (abudu Suvalkų gub.) mokina maskolizskoje kalboje ir skatina mokintinius prie knygų gudraidėms spaudintų. Geri duszių ganytojai.

„Lietuva“ raszo, jog per tris karalius einant stacziatikių procesijai pas upę, Klecke (Minsko gub.), katalikų baznyczios visi varpai skambėjo iki sugrįžo procesija į cerkvę. Ar atsimoka stacziatikiai katalikams tūm paczių? Katalikų tikėjimas gina nū draugavimosi su svetimtikizskais, bet vadovai to neveizi, bile buti „blagonadiozny“.

„Lietuva“ raszo apie mūsų uzmanymus. Apie spaustuve Prusūse ir emigrantų namą girdėti sziek tiek, nors veik nieko gero; bet apie reikalą skaitinyczzių nieko o nieko ne girdėti, nors jų įrengimas yra lengviausias ir reikalingas bei galimas tūjaus atlikti. Nesitikiame ant nieko ir nelauki me, bene kas tai mums padarys, bet patys imkimės už darbo. Nekurie laikraszcziiai rodosi, tylėjimu nori tą visą veiklą nuveikti. Rodosi visiems susitarus daug greicziaus ir lengviaus butų galima ką nors nuveikti dėl visūmėnės labo.

„Lietuva“ raszo, jog 9 num. pradės spaudinti, vietoje feljetono „Geograpiją“, (žemės apraszymas). Taigi ben kartą sulauksime taip reikalaujamą knygą.

„Saulė“ num. 16 raszo apie liet. parapijas kur kuningai, veik vien, yra renkami ant parapijos kasierių nesudėdami jokios kaucijos, ir kaip tankiausiai pasirodė, kad pininagai sudyla ir vaidai kyła tarp parapijonų.

„Garsas“ num. 8 vėl atkrito į senąją kronizską ligą. Caro

ausį szuva, Japonijoje, prarijo. Budelei viens po kito nyksta. Nekaltas krazieczzių kraujas kankina! Kad jie isznyks rodo paskutiniai katalikų lietuvių persekiojimai begėdiszki, ką patvirtina ir „Varpo“ isznykimas. Mat priesz galą vis pamandruja. Sveiks p. Pelėda atlik iszpazintį priesz kun. Burbą. Griesznujų užtarytojau XX. kur tu buvai su savo skeptizska iszminczia iki sziolei pasislėpęs it adata maiše? Redakcija teisinasi dūdamą vietą gabiam raszėjui neimdama atsakymo už tą straipsnij.

Už ką redakcija neatsako, tai raszėjo tikrą vardą padėda arba pazystama psiaudonimą. XX yra užpūlantis pasala isz užkaborio ir dėlto kaip su intrigantu, nesiginczysiu. Kun. Burbai daviau atsakymą, ant užmetimo, kad kuningai mane broliszskai priimdavo; nurodydams, kokių yra kuningų ir kaip jie manęs laukdavo. Girtūklus ir laiko gaiszintojus (kazirninkus) kuningus, turiu pilną tiesą papeikti, nors pats su jais kartu veikiau, vėliaus įziurėjęs, kad tą laiką butų buvę galima naudingai sunaudoti. Apie gerus kuningus gerai kalbu, bet nelaimė, kad jų taip mažai. XX it lapė už akėczzių lisdama, griebėsi už Dievo ir tikėjimo. norėdamas suniekinti kaipo bedievį; reikia tai nei vieno klepko neturėti galvoje, kad pasakymas ant kuningo girtūklis, arba kiti jo szlyksztus darbai apkalbami, butų bedievystė. Paroma katalikizsko tikėjimo tokiūse kuningūse, apie kuriūs kalbama, nei kokia negali buti. Jeigu tikėjimą remsim ant girtūklių, demoralizatorių ir moralizskai nupūlusių kuningų kaipo Jūdiszius, Masziotas, Balseviezius, Peza, et konsortes, tai tik jūkai isz pono batų. Jeigu kritikavojimas tokių kuningų, yra jau užgavimas tiesų baznyczios, tai apie jas reikia

mislyti vienaip, draug su maskolizskais įstatymais ir jų pildytojais. Vertėtu p. XX ir kitiems garsingiems kareiviams, daugiaus laikytis tiesos, ir patiems apdirbt tą darbą, bei rauti tais piktzoles; tada nereiks kitų vadinti bedieveis ir kitokiais. Paczių kuningų darbai ir tikėjimas tegul buna paremti ant tiesos ir broliszskos meilės, o ne ant tukstanczių tiktai ir neapkantos.

„Nauja Liet. Ceitunga“ num. 10 pranesza, kad Gumbinės gubernatorius padavadijo, įvezamą szieną ir sziaudus, isz Did – Lietuvos, gali nesupresūtą įvezti. Pirmiaus galėjo tikt supresūtą įvezti. Vokiecziai netekę paszaro arba ir kitko, visados lengvina atgabenimą; bet sulaukę szviezių ir kol savo isztenka, apsunkina įvezimą. Arklių reikalaujamų prie darbo, įgabenimas be perveziėjimo gyvūlių daktaro, užgintas. Tokiam daktarui reikia nū arklio užmokėti po 3 markes, apart muto. Per Smalininkus ir Szilėnus arkliai gal buti įvedami kas sereda, o per Aužgirus kas ketvergas, nės tomis dienomis czia gyvūlių daktaras atkeliauja dėl perveziėjimo.

„N. L. C. raszo, jog kuningaikszcziio Oginskio tarnai nueję naktyje pas zyda Malamitą, Rietavoje, ir paėmę jo dukterį 17 metų iszsivedė. Zydelkaitė esanti didei grazi ir užkavota viename rume per pusantros mylios nū Rietavos. Tėvo rupestis apie suradimą dukters, be pasekmės likęs. Jaunoji zydelkaitė mokiuasi tikėjimo dalykų ir ket apsikriksztyti.

„LietuviszkasLaiszkas“ num. 4, patalpino rasztą, naujos darbininkės Verōnikos, kuri ragina savo drauges draugystėn ir susirinkti nors privatiszkūse namūse ir užsiimti skaitymu naudingų (lietuviszkų) knygų ir rinkti aukas dėl naudos tėvynės. Num. 5 atsiliepia

Veronikai Ruta ir remia jos užmanymą, pridėdama, kad tokia mergaiečių draugystė turi už pareigą turėti platinimą lietuviskų rasztų.

P. Pelėda

Turtas ir laime.

Isz gudiszkos.

(Tąsa.)

Viskas pabaigta. Isznyko laiminga ateitė, orinės mislys. Jie atsiuntė popieras per nepažįstamą žmogų. Jam užmokėjo. Ko-gi daugiau galėjo reikalaut žydas apart aukso?... kurtus jūksmas iszsiveržė isz krutų jo; jie teisybę sakė, žydai, kuriūs jisai paliko salėje: „Tavę paspirs kaipo szunį, kaip greit galės.

Pekliszki jausmai spaudė szirdį Samueliaus, jisai vos kvėpavo isz tokio skausmo; jo akys lakiodamos po gabinetą sustojo ant pisztalieto, gulinčio ant stalo; jisai sudrebėjo: myris ar-gi ne geresnis draugas negu kartus gyvenimas, kokis lauke.

Jisai greitai pakilo ir pagriebė pisztalieta, mėtydamas ir vartydamas ką tik tai patiko jo akys, už valandėlės sujudo visas namas iszgirdus szuvį, ir kada pirmiau visų įbėgo į gabinetą rabinas su savo draugais, rado Samuelių parvirtusį ant grindų baloje kraujo; ranka jo spaudė pisztalieta. „Sudas Jegovo iszsipildė ant jo,“ isztarė fanatiszku balsu rabinas.

Iszėjus isz gabeto bankieriaus, Gerberis pamazėle lipo trepais, kada jo ausis iszgirdo szuvi, jisai sustojo, bet balsas kas tai nesulaikė jį. Už poros minutų trepais nubėgo lekojus uzdusdamas.

Kas? Kur bėgi? - uzklausė szveistorius, sulaikydamas jį ranka. Ar ne atsitiko kas? Asz lyg szuvį girdėjau.

— Leisk, asz bėgu pas gydytoją, mūsų ponas užsiszovė, - riktelėjo lekojus ir iszbėgo

ant ulyczios.

— Nelaimingas jaunikaitis, - pamislyjo Gerberis, sėsdamas į karieta, - negalėjo perneszti.

Isz krutų jo iszsiveržė gailingas atsidusimas.

Už keletos adynų Gerberis vazevo gelzkeliu į pilį kuningaiksztienės.

Ant rytojaus Rudolfas ir jo pati sėdėjo vienudu ant terrasos, prieinancios prie kambarių kuningaiksztienės; ką tik tai dabar po pusryčių, grovas ant pasilsio nuėjo; Valerije, kuri per visą naktį sėdėjo szale savo jaunikio, įėjo į savo kambarį, kuningaiksztienė nuėjo pas sunų. Edgaras žymei sveiko.

— Laba ryt, mr. Gerber, tai jau sugrįžot, - tarė Rudolfas padūdamas ranką.

— Taip, grovas, asz pasiskubinau sugrįžti, ir dažinojās, kad jusų tėvukas ilsisi, iszdrišau ateiti pas jus, kad praneszti apie atsitikimą.

— Kas atsitiko? Jusų veidas rodo nelabai ką gero. Gal su Samuelium kar atsitiko?

Gerberis patraukė pecziais.

— Samuelius po penkių minutų, kaip asz iszėjau isz jo gabeto užsiszovė.

— Užsiszovė? - paantrino grovas blykszdamas ir braukdamas ranka per kaktą, ant kurios iszsipylė szaltas prakaitas. Ar isztiesų? Gal tai, apgavinga paskala?

— Asz patsai girdėjau szuvį ir visam mieste kalba apie patzudystę.

— Koks baisus epilogas! Nelaimingas Samueliau! sznabzdėjo Rudolfas. Neprasisztkit apie tai, kad sesū ne iszgirstu.

Antuaneta nieko neisztarė, tik tai užėmė rankomis akis ir dusavo.

Paskutiniai zodziai Rudolfo pertraukti liko klyksmu, jisai atsisuko ir mirtinai pabalo: apaczioje trepų, vedanczių į sodą, stovėjo Valerije, pris-

paudus rankas prie krutų; jį buvo iszbalus kaipo drobė ir veidas jos rodėsi suakmenijotą didžio gailesczio ir skausmo. Jį atėjo pasiimt paliktą vakar kniją ir iszgirdo paskutinius zodzius Rudolfo.

„Samuelius mirė, asz jį prie to privariau“, - pratarė czion jį lupomis; zengė porą žingsnių ir, kad ne Rudolfas, kuris pasiskubino pas ją, but pūlus. Valerije nuneszė į jos kambarį kur Antuaneta su kameristka stengėsi atgaivinti; Rudolfas praneszė apie atsitikusį tėvui ir kuningaiksztienei. Visi nutarė užtylėt apie tai ir neszkyt Edgarui, bet viską iszpasakot gydytojui; ir kaip tik tai tasai atvazevo, nuvedė pirmiausia pas Valeriję.

Valerije neatsigavo nors Antuaneta trynė visokiomis esencijomis jos smilkinis ir rankas. Gydytojas palingavo galva ir ilgai nemislydamas ėmėsi gelbėti. Jam pasisekė atgaivyt: Valerije atvėrė akis, bet jos klaidinga paziura ir nerviszkas drebulys liepė bijotis naujo priepūlio. Vienok gydytojas suramino grovą ir kuningaiksztienę.

Asz tikiūsi, kad nerviszkas užgavimas pereis, asz daviau jai raminanczių laszų.

Tik tai niekas ne tur ją judyt; apart Antuanetos ir kameristkos tegul niekas nesilanko. Jį iszsiverks kada prabus ir viskas pereis. Vienok, kad geriau mano roda iszsipidytu, asz rodyčiau kuningaiksztieniui atsitolint ant poros nedelių, asz veztis apsiimu jį su savimi; prikalkit jį.

Po tam gydytojas nuėjo pas Edgarą; kuris sėdėjo krėsle. Apziurėjas jį ir pacziupinėjas pulsą, gydytojas tarė nelinksmi:

— Vis dar kreczia! Jeigu norite greicziau pasitaisyti, kuningaiszti, turite kiek atsitolint nū jusų mylimos, nes jos ypata didei jus sujudina ir tas kenkia sveikatai; melszčiau

vaziūt pas mane, asz jus geriau galėsiu priziuret, nes dabar galite suprast, kad mano mėtuse sunku vazinet. Tai-gi jeigu klausote mano rodos, galime vaziuti uz adynos ar dviejų.

— Suprantu tai asz gerai, bet kaip asz galiu atsiskirt nū Valerijos?!

— Tai, ką tai giliūje ant tų kelių dienų atsiskirti! Tas dėl judviejų abiejų bus didei nūdinga. Ir Valerije didei nuilsus. Tos asztūnios dienos visokių užgavimų ir nedamiojimas per keletą naktų didei skaudzei atsiliepė ant jos sveikatos. Ir jei reikalingas atsilis. Ir jus patys net į žmogų nepanaszus.

Edgaras nukaito.

— Jus turit teisybę, gydytojau. Asz ir pats zinausi, kad asz nedailus ir ne galiu patikti savo mylimajai. Geriau iszvaziūt. Tik tai asz noriu atsisveikint.

— Ak, tie įsimylėtiniai! Kaip seniai matėtės? O kad ne, asz ne noriu jus surupit. Tik tai tiek turiu pasakyt, kad Valerijai galvą skauda, asz daviau jai suraminanczių laszų, ir jeigu jį miega, tai asz uždraudziu budyt. Galite tik tai ranką pabucziūt.

Apsirėdęs Edgaras, prisilaidamas Rudolfo ir grovo įsvyravo į kambarį Valerijos. Pusiau - szviesa nedavė Edgarui patėmyti veido Valerijos.

Jisai sargiai pasilenkė prie rankos Valerijos ir atsisveikines davėsi įsodyt į karieta ir iszvazevo.

(Toliaus bus)

PIGIAUSE VIETA isz viso Luzernes pavieto, del prikimo, Drapanų, Skrybėlių, Marszkinių, ir kitokių Vyriszkų daiktų, tai yra, NEW YORK Bankrupt CLOTHING HOUSE No. 23 W. Main st. Plymouth Pa.

D. KABATCHNICK Pardavėjas.

Nupuolimas Europos.

Delko visos veik europiskos revoliucijos neatnesze laukemu pasekmiu?

lenkiskai parasze S. Buszozinskas.

lietuviszkai guldė Kranklys.

(Tasa)

Tikejimo supratime, klaidu yra daugiau negu polytiko je. Kadan gi tikejimas praktiskame gyvenime vienyjasi su polytika, pertai tankiausiai vienos klaidos maiszosi su kitomis ir isz to iszeina chaos (sumiszimas). Kozna revoliucija, isz paczios pradzios, ne yra galima ivesti i sutikima yvairiose sferose mieriu visumenszku. Delei to reikia numaningo judintojaus. Jeigu prie nesutikmes, kokia draugauje maziau ar daugiau koznam pasikelimni, priduti nesutikme, plaukenczia isz tikejimiszku ir polytiszku numoniu sunkinasi vedimas revoliucijos ir paczios imtynes.

Paziura ant visumenszko padėjimo Europos, ant darbu valdinjku ir tautu tarpo saves, juju uzsilaikymas, reikalai vietiniai ir t. t. yra neatbutinai reikalingi prie kozno pasikelimo. Prie to mat linksta valdinjka, kurie turi savo rankose visas sylvas persvaros, tai kaip gi gali praleisti tai vadai revoliucijos, kurie visad pradeda savo darba su silpnesnem spekomi?

O vienok matome isz praėjusių darbu, jogei maž ka ne koznas pasikelimas tautiszkas turėjo kokia tai paziura, po kurios vilnimis gulejo. Kas pikciau, tankiausia isz pirmbuvusių revoliuciju ne ziureta ant to, kas isz tikro trauke prie pergales, bet tokius siekius garbinta, kurie tiesiog skubino prapulti koventiems uz valnybe. Yra tai ipediniu ypatybes dvasios pasidudancios paliukimams, kuri pavadinu vergu, arba neapszviesto supratimu, kurio taip gi liusu pavadyti jau negalima.

Kaip didelis atsakymas sunki po tam ant vadu koznos revoliucijos ne tiktai uz aukas, bet ir uz vilti viltvilinga! Auka naszi yra ir koznas laszelis kraujo pralieto szventame darbe yra naszingu grudu, kuris didei gausinga vaisiu iszduda; bet jeigu galima sumažinti, tai kam gi daugiti skaitliu sudymo nekaltu? O darbas piktai pradetas ir piktai vedamas ne lengvai dūdas kada pataisyti!

Revoliucija 1789 m. skaito uz motina visų revoliuciju. Yra tai klaida, didelė klaida. Jije padave mums daugeli nauju ideju, paliko surasze daugeli instituciju, kurios yra garbe zmonijos iszminties, bet metas 1789 ne buvo panaszus i 1830 ir 1848, o metas 1848 daugel skiresi nu dienu dabartiniu.

Pasinaudojimas vienu ir tu pacziu siekiu net neatimamu vienam laike, be pritaikimo ju prie dabartinės valandos ir vietos yra nepraktiszka, silpnina tikra mierj ir rodo stoka polytiszko supratimo. Lygei taip gi nemokejimas pasinaudoti isz ypatingumu padetos szalies yra prapulinga. Lenkai du kartu pakelé benaudinga maiszta revoliucioniszka per tai, kad ne iszvalnino kaimiecius, prie Koszciuszkos ir 1830 mete.

Aklas sekimas gemancio noro radikaliszkos permainos visų esancziu dalyku isz karto, o isz to antras galas konservatizmas, maiszo tikra pasisekima.

Niekas daugiau kaip asz nera persitikrines apie reikala

visatinės permainos visumenszkos. Nu lopszio iki grabui, zmonije, taip privatiszkam, kaipo ir visumenszkom gyvenime eina anormaliszku keliu.1)

Padarius nebrolyste su prigimimu, daejo iki to, kad sukélé eile apsireiszkimu nesutinkancziu su augszciausiomis tiesomis, nesutinkancziomis su paszaukimu zmogaus. Bet ar yr' galima panaikyti vienoj' valandoje ta, ant ko dirbo keletas amziu? kas isiedė i dvase, i krauja, i visa gyvenima zmonijos stovinczios jau ant augszto laipsnio iszsilavinimo?

Surinkta zmogų turime garbinti kaipo pavienj. Ligos amziu yra ligos pavieniu. Jeib yr' koki paklydimai visumenes, jieje prilyginami prie tu pacziu tiesu ir pataisu, prie kuriu prisilyginami paklydimai pavieniu. Paszalinimas priezascziu yra pirmu mieriu uzmuszimo paklydimu. Jeigu tas yra sunku prie penėjimo vienos ypatos, tum da sunkiau yra, kada reikalas eina apie visa visumene. Del paszalinimo visų priezascziu isz karto nera tai galima ir nera pilnai praktiszka. Prideti but gal tiktai mieriai energiszki. Tie tada iszszauke atspirti, o yvairi opozicija2) yra nesmagi permainai.

Delei to viso rinktinas radikalizmas yra paskendziu kenczium revoliucioniszkiem siekiam. Visa isz syk perdirbt - negalima.

Perstatykim sav zmogų, kurio kraujas jau uznudintas. Ar gi galima jame krauja permainyti ir jlieti kita? Ar delto, kad kas tur kreivas kojias, reikia jau jam jas sulauzyti ir pritaisyti naujas tieses bet medinias? Jeigu kuris yra zvaivas, ar reikia jam visai iszlupti akis, kad suvis jau tasai nematytu? Su kreivais supratimais lygei sunkus darbas o net ir negalimas. Yra taip gi supratimai, persitikrinimai, kurie ne gali but pavaditi joku budu sumiszimo ligomis, nors yra klaidingi, bet panaikinimas kuriu labai tankiai negalimas. Kovoti prieszais ta prieszgyviszkai, yra isztiesu sumiszimo liga, kadan gi jokios vilties ne yra del isznaikinimo to. Panaikyti jus vienu rezium raszylos, yra tiktai prigaudineti save ir susipažinti su gale nepasidavimo. Ka gi dabar pasakyti, jeigu prisieina kovoti su prigimtais organiszkais nedoruma is! Skaitliuja yvairiu samonių gilei isikerėjusių visumeneje yra skaitlingai tokiu, kurios greitai lenktynei toje valandoje ne stoje ant kelio prieszingai. Gal ardyti sutikme, gal net su laiku prieszintis visumenszka lenktynei vienok netiketose vienlaikinese atmainose ne tur jokių pasekmiu. Uzdute revoliucijos ne yra viska isz sykio perdirbti isz pamato, tikt padeti visureikalingiausius ramszczius del polytiszkos permainos ir naujo gyvenimo. Jeigu delto tuli supratimai yra taip svarbus, kad gal silpnyti visa revoliucioniszka judėjima, tokiu budu gana tiktai perspeti ju uzplaukai. Del visatinio ju panaikinimo bus laikas po persyros pergales. Pagalios priesz stipruma szviesos ir teisybes, klaidos paczios isz saves isznyke. Tokiu budu revoliucija tur kovoti pirmiau nesu idejomis, bet su persvara. Eileje klucziu stovincziu ant kelio pasisekimo yra nesuskaitomai persvaru. Bet tas, kas prieszingauja lenktynei, da ne yra sulaikymu revoliucijos. Revoliucija pilnai atvere vartus zmonijai. Praplatinimas ir padaila to kelio tur but dapildyta saikumu lenktynes. Kas artymesnis draugas? Grižtanti ideja ar pergale?

1) Neteisui.

2) Prieszingumas.

Galima pasakyti, jog revoliucija kožna prasideda pirmiau nū apszaukimo karės tautai, isz kurios tarpo kyla, o ant neprieteliaus žiuri kaip kad rodos pergale jo nutikus buvo pirmiau. Vadai revoliucijos kaip greit sugriebe į savo rankas ratą valdžios tankiausia pernesza skriaudėjus ant antros vietos. Pradedta daryti atmainas, ne nubaigus pilnai pergalės.

Yra tai vienas isz didžiausių apsirikimų, limpartis prie visų veik revoliucionizskų siekių ir pasikėlimų.

Kaip daug toks elgimasi yra blėdingu revoliucijai ir silpnina spekas pasiprieszinusių, tai labai aisku.

Zinau tai gerai, kad galima mą atsakyti:

„Juk reikia padėti iszlygas, parodyti programą, mierį dėlko prieszinamės“.

Nėra kitokio mierio apart valnybės. Revoliucija kitokio mierio ne gal turėti. Pirmiausia reikia namą pabudavoti ar atnaujinti, o po tam jau aprakandyti. Norint pradėti ką budavot reikia turėti liūsas rankas. Kas link iszlygų: ar apgarsinimas, kad tos ar kitos nūmonės ir institucijos negyvūja, yra jau padėjimu iszlygų? Jeigr revoliucionizskas randas ne tur tiek galės kad įvesti jūs ir pastiprinti, visoki apgarsinimai liekasi marus arba iki laikui tikt tur galę priverczenczia. Tankiausia-gi prieszais vienas iszlygas statosi kitos, priesz vieną neteisybę kita, ir tas vadinasi pamatu!

Kadan-gi kožnoje veik revoliucijoje partija pasiprieszinusių imasi ir su ta paczia tauta ir su slogįtojais, dėlei to revoliucija ne tur, jei taip pasakysiu, izdo visatinio. „Naikyti nor viską, vienok nežine dar ką subudavos“. Taip kalba žmonės neprisidėjusieji ir tur isz dalies teisybę. Virszinjkais revoliucijoj' stoja abelnai ypatos visai nežinomos, iszlennda į pryszakį toki, apie kuriūs svietas nieko negirdėjo. Prigimime žmogaus nekrypstančiai sergatanczio yra prigimtas pasibjaurojimas prie jeib kokio panaikinimo. Pripratimas prie jeib kokio rėdo stojasi antru prigimimu. Daugelis yra ir tokių, kurie velyja yvairų sistemata, ką jūs ir spaudze negu pasiprieszinimą naikinantį viską, isz kurio dar nežinoma, kas per nauda ir koks rėdas gal iszeiti. Yra tai paprasti perisitikrinimai, kurie visai pliki ne kartą, vienok nors ant szalto vandenio kvėpūjasi. Ne galima dėlto jau sakyti, kad jie nenorėtu kitokio padėjimo dalykų; bet tiktai kas tai nepasitiki. O kada mato tiktai panaikinimą, nepasitikėjimas jų auga. Tie lieka net apszaukti už *konzervatyvus* tokiu budu *neprietelius valnybės!* Tai mat jau paczioj' pradžioje kontingensas³⁾, kuris galėdams but veiklingu, stojasi neutralizsku⁴⁾

Revoliucija prasideda veik visad kliukavimais: „Szalin su arjstokratais! Myris magnatam! Myris szlėktai!“

Kaip tai! Dėlei to, kad kuris tur kiltį, kad tur pusę milijono, milijoną, ar deszimts milijonų turto, tai jau mažiau myli valnybę ir tėvynę? Tai dar ne viskas. Klykavimai eina tolyn.

„Kas neatsisakys nū privilegijų⁵⁾, kas ne priima mūsų perstatymo, tasai yra naikytojas tėvynės. Myris naikytojam!“

Ots jau isz virszaus turime sudą ir nusprendimą. „Stokit! mano ponai – atsiszauke balsas isz minios pasiprieszinusių – da nežinome, kas jus esate. Matome tiktai, kad esat didesneis despotais ir tironais negu pirmtakunai jusų“. Szalinjkai revoliucijos turi czionai imtynes ir su prispaudėjais ir

su neprieteliais, kuriūs patys sav padirbo. Tie, ką ne nemislyjo gal apie užlaikymą privilegijų, stojosi dabar prieszinjkais.

Uzmėtinės gal kas mą: „Szimtą darodymų perstato mums istorija, kad aristokratija tankiausia prieszinga buvo tautom dėl iszsikavimo ant valnybės“. Et! nesikirskime apie tai. Tukstantį darodymų privesiu isz istorijos aiszkinanczių pasiszventimą aristokratijos. Juk asz nieko ant vėjo ne tvirtinu ir protavimą savo parėmiau be jokio prilankumo tai ar kitai pusei, asz darau tai tiktai pagal savo patyrimą apie dėjas visūmenizskas. Pagalios reikia mokėt atskirti aristokratija nū aristokratijos. Ne kartą žmones augsztesnio mokslo ir turinczius szviesesnę pažiurą priskaito prie eilės aristokratijos ir kerge prie jų tokius iszmislus, apie ką jiems da ne nesisapnavo. Neparangumas vedėjų revoliucijos ne atnesza laukemo vaisiaus. Reikia tada ką nors pakaltiti. Na ir kaltina tada aristokratija.

Bukime teisingi; nės czionai eina ne apie pagyrimą tos ar kitos partijos; bet apie reikalą svarbiausią ant sviato, apie gyvybę tautų, teisybę. Revoliucija kožna gemanti tankiausia dideliūse miestūse tvėre szalinjkystę narsiausia, energiszkausia, vadinamą paprastai *ulyczia*. Kas gi yra ta ulyczia? Pasakysim sązinizskai. Susirinkimas žmonių narsių, drąsių, neatmainingų, bet tarp tų skaitlingų minių gatavų ant visokio pasiszventimo, yra taip gi daugelis szaszlavų.

„Revoliucijose – kalba tulas vyras valdinjkas – retai kas temoka pritaikiti pabaudimą sąmonės, prieszstovėt savmeilystei, matymų ar permatymų ypatiszkų dėl visūmenizsko darbo. Yra žmonės, kurie jaucze savija augsztesnį paszaukimą kariavimo su žodžiu, negu durtuvu. Tokiu budu per patriotizmą *harangavoja*⁶⁾ žmonija, improvizavoja⁷⁾ viesznamiūse, karczemose ir ant ulyczijų. Tos vietos žinomos kaipo vietos paleistuvystės, liekasi kartu szventenycziomis tėvynizkos meilės! o dvasizskumas to tikėjimo plauke isz karszcziūjanczių lupų įkvėptų nektaro⁸⁾ pabucziavimais ir girtūklysta ar isz burnos zuikinių kurie dumais kraujinių žodžių norėtu užtemdyti savo nudavimą. Nelaiminga szalis, kurioje tokios aukos dėl jos kyla, kur žmonija ne jaucze, kad meile tėvynės yra liūsybė, o ne karczemizskos linksmybės“.

Visūmenizskas supratimas platinasi visad pagal pulsaciją kliobų; jūse seme supratimą savo *ulyczia*; jūse skyriai žemesnių laipsnių kariumenizskų, žmonės jauno paszaukimo dar ne apsipazinę su karevizskomis tiesomis, mokinasi supratimo ir geresnės taktikos negu po priežiura vadų. Nepasitikėjimas, neaprubežiūtas karsztis vilties, nūpūlis užsidegimo kaipo paprasta pasekmė apsiaucze žmones tikrai dorus, apmuilintus melagystėmis, apkvaiszintus papaikimo žodžiais bauginanczių kalbėtojų. Tokioje kovoje mislinėje skiedzsi sylos gyvybizskos; ir vietoje stiprintis į organizską galybę, stovinczią ant vienodo pasitikėjimo ir iszlaikymo, retėziai moralizski, uždėti ant szirdies ir nūmonės gimdo atszalimą, myris kurios yra galutinu iszsigelbėjimu.

6) Prikalbinti. 7) Laikyt kalbas. 8) Gėrymas dievaiczių.

(Toliau bus).

3) Netikėtas. 4) Neprisidedantis.

5) Yvairių tiesų.

